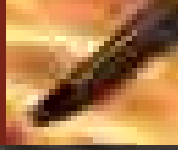

Kültür

Enbiya YILDIRIM*

DOSTLUK BAĞI VE KOMŞULARIMIZ

İnsanın mü'min kardeşini sevdiğinin alametlerinden birisi de, arayıp halini hatırını sorması, ziyaretine gitmesi, derdiyle ilgilenmesi, mutlu ânında yanında olmasıdır. Zira insan insana her zaman muhtaçtır. Bazan öyle sıkıntılı anlarımız olur ki, içimizi dökecek bir dost ararız. Şöyle bir rahatlamak isteriz. O vakit bizzat gelen veya telefonla arayan bir ahbâbın sözleri derdimize şifa olur, içimizi rahatlatır. Bize yaptığı tavsiye ve çıkış yoluyla içimize su serpilir. Sıkıntılarımızı ona anlatmak suretiyle hafifleriz. Sanki üzerimizdeki yükü boşaltmış gibi oluruz. Çünkü insanın zihni çok yoğun olduğunda veya bir problem bütün bir dünyasını kuşattığında sağlıklı düşünemez. Verdiği kararlar problemi aşmasına yetmez. Hatta çözüm için yanlış adımlar bile atabilir. Dost işte böyle bir anda lazım olur.

Aynı şekilde hastane odalarında ziyaretimize gelecek arkadaşları bekleriz. Bize geçmiş olsun diyecek, yanımızda olduğunu hissettirecek, elini alınımıza koyarak, elimizi tutarak kal-

bimizin ateşini düşürecek yakın çevremizi gözleriz. Kapının her açılışında “Acaba gelen kimdir?” diye merak ve ümit karışımı bir tecessüsle kapıya bakarız. Ancak gelenin yine doktor veya hemşire olması ümidimizi oracıkta kırar.

Hele yakınımızı kaybettiğimiz, yüreğimizden bir parçanın kopup gittiği cenazelerimizde dost bildiğimiz herkesi yanımızda görmek isteriz. Onların okudukları Fâtihalarla, bizlere sabrı tavsiye etmeleriyle, sessiz sedasız yanı başımızda oturmalarıyla bizlere mânevî destek olmalarını bekleriz. Onları gördüğümüzde, bu dünyada yasanacak gerçek dostlarımız olduğunu müşâhede ederek yalnızlık duygumuzu atarız ve yıkılmayız. Düğün ve sünnet gibi sevinçli anlarımızda da aynı şekilde dostlarımızı görmek isteriz. İşte dostların insanın yanı başında bulunması gereken vakitler bunlardır. Bu duyguları yaşamayan hiç kimse yoktur sanırım.

Bir de evlerinde günlerini döşekte geçirmek zorunda olan ve âdetâ yatağa saplanıp

kalan, televizyon seyretmekten bezmiş hastalarımız var. Dostlarının kapılarını çalmalarını, hasbihal edip dışarıdan haber almak isterler. Onların vereceği morale çok ihtiyaç duyarlar, ziyaretine gelenlerle kendilerini çok daha iyi hissederler. Ziyaretlerine gittiğinizde yanlarından ayrılmanızı asla istemezler, biraz daha kalmanız için ısrarcı olurlar. Bir Müslümanı dertleri ve sızlarıyla küskün bir vaziyette evinde yalnız bırakmanın, onu sadece televizyonun arkadaşlığına mahkum etmenin ne demek olduğunu şu an bu durumda olan hastalarımız çok iyi bilirler. Onların kulakları devamlı zildedir. Kendilerini ziyarete gelip iki çift laf edecek insanları beklerler. Oysa iki kilo meyve alarak yatmakta olan bir ahbâbı ziyarete gitmek bize ne kaybettirir ki, kazandırmanın ötesinde. Sanki hiç hasta olmayacak mıyız?

Biz böyle diyoruz ancak apartman hayatı bizleri birbirimize son derece yabancılaştırdı. Yaşlılarımızın bahsettiği o eski sıcak dostluklar mâzideki hâtıralar arasındaki yerini çoktan aldı. Aynı apartmanda yaşadığımız ancak kendilerini dahi tanımadığımız nice insanla komşuluk yapıyoruz. Tanımamızın da ötesinde, gördüğümüzde, asansörde veya merdivende karşılaştığımızda bir selam vermeyi, bir merhaba demeyi dahi lüks görüyoruz. Aynı binada tek başına yaşayan ve ölen insanın vefâtının, kokusu dışarı vurduktan sonra anlaşıldığı haberlerini duyuyoruz. Adeta herke-

sin başka bir alemde yaşadığı, kimsenin birbirinden haberinin olmadığı bireysel hayatlar sürmeye başladık. Başımız sıkıştığında veya bir sorunumuz olduğunda kapısını rahatça çalabileceğimiz, derdimizi kendileriyle paylaşıp rahatlayacağımız, hasta olduğumuzda kapımızı çalacak insanların olmaması kadar kötü bir şey olmaz.

Bu dostluğu kurabilmek için çok büyük fedakarlıklar göstermemize de gerek yok. Merdivenlerde veya asansörlerde gördüğümüz insanlara bir gülyüz göstermek, selam verip hallerini hatırlarını sormak, işlerini öğrenmek, arada bir çay içmeye davet etmek, bayram ve kandil günlerinde evde yapılan tatlılardan-helvalardan göndermek, bayramlaşmaya gitmek bizlere külfet getirmeyecek eylemlerdir. Çünkü insanlar her zaman birbirlerine muhtaç olabilmektedir. En ihtiyaç hissettiğimiz bir zamanda, etrafımızda kimseyi bulamadığımızda, komşunun ne kadar önemli olduğunu daha iyi anlarız. Âniden rahatsızlandığımızda kapı komşumuz uzaktaki akrabamızdan daha önemli olur. Bize ilk yardıma koşacak olan odur. Bu nedenle komşu bazan çok yakın ama uzakta oturan akrabadan bile daha yakın olabilmektedir. Ancak bunun olabilmesi için aradaki sevgi köprüsünün sağlam bir şekilde inşa edilmiş olması gerekir.

Allah Teâlâ Kur'an-ı Kerim'de iyilik yapılması ge-

rekenleri sayarak şöyle buyurmaktadır: “Ana babaya, akrabaya, öksüzlere, yakın komşuya, yakın arkadaşına, yolda kalmışlara ve ellerinizdeki kölelere yardım edin.”¹ Âyet-i kerîmede o dönemlerde var olan kölelere de yardım edilmesi emredilirken, anne baba, öksüz ve yoksullar yanında komşulara da yardımda bulunulması istenmektedir. Aynı binayı paylaşmak, zamanımızın önemli bir bölümünü yakın akrabamızdan daha çok komşularımızla birlikte geçirmemiz demektir. Bu da âyetteki hikmeti daha iyi anlamamızı gerektirmektedir.

Hz. Peygamber komşulara iyilik etmeyi, onlarla iyi dostluk ilişkileri içinde olmayı çok tavsiye etmiş, Cebrail'in de bu hususu sürekli kendisine hatırlattığını ve buna çok ehemmiyet verdiğini belirtmiştir. Rasûlullah'ın arkadaşları da bu tavsiyeye son derece uymuşlar, hasta olan, maddî zorluk çeken, bir sıkıntıya uğramış olan komşularının dertleriyle ilgilenmişlerdir. Müslüman komşular bir yana Müslüman olmayan komşularına bile aynı yakınlık ve sıcak ilgiyi göstermişlerdir. Nitekim Peygamberimizin arkadaşlarından olan Abdullah bin Amr bir koyun kestirince kölesine şöyle demiştir: “*Yahudi komşumuza da verdin mi? Ona da bundan ikram ettin mi? Çünkü ben Rasûlullah'ın şöyle buyurduğunu işittim: Cebrail bana komşuya iyi davranmayı o kadar tavsiye etti ki, neredeyse onu mirasçı kılacak zannettim.*”²

Peygamber efendimiz bir sözlerinde de iyi Müslümanın özelliklerini sayarken, komşusunun zararından emin olma-

sını zikreder.³ Bu gerçekten son derece önemlidir. Müslümana düşen, aynı binayı veya aynı mahalleyi paylaştığı insanlara yakınlık göstermek, onların sorunlarıyla elinden geldiğince ilgilenmek, gönül kapısını herkeसे açmak, onların güvenliğini kendi güvenliği gibi saymaktır; komşusu kapısını kapattığında ondan kendisine bir zarar gelmeyeceğini bilmesidir. Bunu başarabilen, insanların kalbini kazanabilen, onlarla arasında dostluk bağı kurabilen, bulunduğu makam ve maddî güçle böbürlenmeden aynı ortamı paylaştığı ailelere dostluk elini uzatabilen insan, Allah'ın dostluğunu da kazanan insandır. Apartman kapısından çıktığında kendisini gören komşuları, böyle bir insanla komşuluk yapmaktan dolayı içlerinde bir

mutluluk duyuyorlarsa, o insan üzerine düşen sorumluluğu yerine getiriyor demektir. Ancak onunla karşılaşmak komşula-

rına sıkıntı veriyor ve aynı ortamda kalmak işkence gibi geliyorsa, bu insanın kendisini sorgulaması gerekir. Komşusunu memnun etmeyen bir insanın Allah'ı memnun edebileceği düşünülemez. Çünkü Allah'ı memnun etmenin yolu kulları memnun etmekten, onları üzmemekten geçmektedir.

Komşuları memnun etmenin yolu sadece onlara güzel yüz göstermek, elden geldiğince sorunlarıyla ilgilenmek değildir. Aynı ortamı paylaşmanın getirdiği sorumluluklara da dikkat etmek gerekmektedir. Üst katlarda oturan insanların alt katlardaki komşularının hak ve hukuklarına riayet etmeleri gerekmektedir. Gürültü yaparak rahatsız etmek, müzik aletinin sesini fazla açarak

herkesin aynı şeyi dinlemesini istemek, alt katlardaki komşuların astığı çamaşırların üzerine halı silkelemek, ıslak çamaşırlar asmak, balkondan aşağı çöp vs. atmak, su kaçıran yerleri tamir ettirmemek, merdivenlerden gürültü yaparak, yüksek sesle konuşarak inip çıkmak, hasta ve uyuyan bebeklerin olacağını düşünmemek, herkesi rahatsız etmek gibi hususlar sadece apartman hayatının gereği olan kuralları çiğnemek değil aynı zamanda kul hakkını ihlaldır. Rahatsızlık vererek kalplerini kırdığımız insanların bizden duydukları sıkıntılar kul hakkı olarak defterimize yazılmaktadır. Bunun ne kadar önemli olduğu, Allah Teâlâ'nın kıyamette kullar arasındaki haklara karışmayacak olmasından anlaşılabilir. Allah Teâlâ bir anlamda kendisine yönelik hak ihlallerini affedebileceğini belirtirken, kullar arasındaki hakları affetmeyeceğini belirtmiş olmaktadır.

Sıkıntıya düştüğümüzde bir dost elin bize uzanmasını istiyorsak, buna ihtiyaç hissetmeden önce o eli biz uzatalım. Çevremizdeki insanlarla ilgilenelim. Kendimize yapılmasını istemediğimiz davranışları aynı apartman veya mahallede yaşadığımız insanlara yapmayalım. Zira Allah'a giden yol kulların kalplerinden geçmektedir.

Dipnot

*. Prof. Dr.

- 1 Nisâ, 36.
- 2 Ebû Dâvûd, 4485.
- 3 Muslim, İman, 66.